

Ceļinieki!

Toreiz, Neibādes dibināšanas laikos, un šodien cilvēki ir gluži tādi paši. Mums patīk vērot skaistos saulrietus, baudīt saules peldes un peldes jūrā, patīk pastaigāties dabā un ieklausīties, ko čukst koki un izdzied putni. Mums patīk gadalaiku maiņas – dabas cikli, un mēs visi meklējam mieru un harmoniju, tiekdamiem pietuvoties tam, kas patiesībā esam. No Neibādes rašanās laika vēstures liecību saglabāties maz, toties nemainīgi līdzās ir tā pati jūra, saule, kāpas, smiltis... Tas ir kā tilts, kurš pārnes mūs no viena laikmeta citā – kā laika mašīnā.

Izbaudiet seno dienu liecības un dziļi **ieelpojiet** jūras klātbūtni **Saulkrastos!**

Saulkrastu TIC
+371 679 52 641
tic@saulkrasti.lv

visitsaulkrasti.lv

12 Neibādes parks

Līdz ar kūrorta Neibāde (latviski: jaunā peldvieta) izveidi 1823. gadā, **aizsākās rūpes par viesu atpūtu**. Parku, kas veidots angļu stilā, radīja dārznieks Akerbergs, kuru barons Pistolkorss atveda no Igaunijas. 1877. gadā, atzīmējot senču nopelnus Neibādes dibināšanā un izveidē, barons Augusts fon Pistolkorss lika parkā uzcelt pieminekli.

Ainažu ielā 42a

13 Skultes osta

Skultes ostu Aģes upes grīvā atklāja 1939. gada 7. oktobrī, un tā aktīvi **strādā joprojām**. Vēl šodien Zvejniekciemā, Skultes ielā, apskatāms akmens, ko izvēlējies Kārlis Ulmanis kā ostas būves liecinieku. Uz ostas atklāšanu sabrauca ap 20 apkārtnes zvejas motorlaivu. No Rīgas speciālā vilcienā ieradās arī zemkopības ministrs Jānis Birznieks.

14 Kultūras nams "Zvejniekciems"

20. gs. vidū kolhoza "Zvejnieks" vajadzībām to **projektēja** izcilā arhitekta **Marta Staņa** (1913–1972), funkcionālisma piekritēja (projektējusi arī Dailes teātra ēku Rīgā).

Kultūras nama pamati tika likti 1952. gadā, taču materiālu trūkuma dēļ to cēla ilgi – 5 gadus. Kad namu 1956. gada 8. novembrī atklāja, tas bija viens no modernākajiem ne vien Rīgas rajonā, bet visā republikā. Centrālā telpa kultūras namā ir lielā skatītāju zāle 700 skatītājiem.

Atpūtas ielā 1b

Marta Staņa Zvejniekciemā projektējusi arī divas daudzstāvu dzīvojamās mājas skolotājiem, Zvejniekciema vidusskolu un mākslinieku Postažu ģimenes vasarnīcu.

15 Neibādes kūrorta viesnīca "Strand"

1823. gadā Neibādes peldvietu nodibināja Lēdurgas barons Karls fon Reiterns. Līdz Pirmajam pasaules karam Neibāde bija iecienīta atpūtas vieta ne tikai Ziemeļvidzemes muižnieku, bet arī Krievijas impērijas augstmaņu vidū. Neibādes kūrorta viesnīca "Strand" kā **kūrortceltniecības piemērs** saglabāties no 19. gs. sākuma.

Ainažu ielā 17

Vēsturiskie kūrorti
un meditācija piejūras dabā
**SAULKRASTU
CEĻVEDIS**

Pastaigas solī **Saulkrastos** var izstaigāt dienas laikā. Izvēloties **mazo loku (5 km)**, iegūsiet laiku 10 vēsturisko objektu apskatei un veldzējošai peldēi jūrā senās Neibādes pludmalē.

Lielais loks stiepjas **20 km** garumā un ir piemērots sportiskāk noskaņotiem kājāmgājējiem un riteņbraucējiem. Ceļojot no Pabažiem (Katrīnbāde) līdz Zvejniekciemam, pa ceļam apmeklējot Pēterupi un Neibādi, dienas laikā var apskatīt visus šajā ceļvedī aprakstītos 15 objektus.

Mazais loks (5 km)

Saulkrastu stacija (8) – Pistolkorsu dzimtas mežsarga māja "Forstei" (9) – Neibādes parks (12) – Romas katoļu Dieva žēlastības baznīca (11) – Kampenhauzenu dzimtas vasarnīca (10) – Neibādes kūrorta viesnīca "Strand" (15) – Pēterupes vēsturiskais centrs (4) – Reiņa Kaudzītes vasaras mājiņa (5) – Doktorāta ēka (6) – Saulkrastu (Pēterupes) kapi (7) – Saulkrastu stacija (8)

Lielais loks (20 km)

Katrīnas liepas (1) – Baltā kāpa (2) – Saulkrastu velosipēdu muzejs (3) – Pēterupes vēsturiskais centrs (4) – Reiņa Kaudzītes vasaras mājiņa (5) – Doktorāta ēka (6) – Saulkrastu (Pēterupes) kapi (7) – Saulkrastu stacija (8) – Pistolkorsa dzimtas mežsarga māja (9) – Kampenhauzenu dzimtas vasarnīca (10) – Romas katoļu Dieva žēlastības baznīca (11) – Neibādes parks (12) – Skultes osta (13) – Kultūras nams "Zvejniekciems" (14) – Neibādes kūrorta viesnīca "Strand" (15)

Saulkrastu pludmale

17 km gara un **interesanta** savā **daudzveidībā** – sākot no dziedošajām smiltīm Lilastē un beidzot ar akmeņaino piekrastes daļu Zvejniekciemā. Pludmale ir vēju pārpūsta un viļņu pārskalota, **te uzkrājas** jūras pienestās smiltis un atrodamas dažādas **jūras veltes** – jūrā un upēs dzīvojošo gliemju čaulas, zaļāļģu pavedieni un brūnāļģu čemuri, jūras noslīpēti un izskaloti akmentiņi, zari, saknes. Te mājvietu atraduši dažādi kukaiņi.

1 Katrīnas liepas

1764. gadā **Katrīna II** (Krievijas imperatore 1762.–1796.g.) pagodināja Igauniju un Vidzemi, ceļojot no Pēterpils uz Rīgu. Ķeizariene vēlējās pārliecināties, vai arī Vidzemes guberņā joprojām ir zemnieki, kuri neprot lasīt un rakstīt, un vai tos var pirkt un pārdot. Skaistā Pabažu jūrmala pie **Baltās kāpas**, kur Katrīna II atpūties un peldējusies jūrā, viņu iedvesmojusi, un šajā vietā imperatore **iestādījusi divas liepas**, kuras apskatāmas vēl šodien. Vēlāk **vieta**, kur Katrīna peldējusies, nosaukta viņas vārdā – **Katrīnbāde**.

5 Reiņa Kaudzītes dārza māja

Pirmā latviešu romāna **“Mērnīeku laiki”** līdzautors Reinis Kaudzīte (1839–1920) **Neibādē** uzturējās kopš 1913. gada. Viņš bija iegādājies nelielu īpašumu, kurā kopā ar savu mājas pārvaldnieci Karīnu Damrozi pavadīja mūža pēdējos gadus. Abus šķīra vairāk nekā trīsdesmit gadu, bet vienoja mīlestība un naids.

Dārzā pie ēkas atrodas **“Kaimiņu soliņš”** un ceļa rādītājs ar norādēm, kur rakstnieks savulaik ceļojis.

Skolas ielā 19

7 Saulkrastu (Pēterupes) kapi

Kapos atrodas 2. Pasaules kara karavīru – saulkraściešu – **atceres vieta**. Saulkrastu kapi, agrāk saukti par Pēterupes kapsētu, izveidoti 1773. gadā. Kapsētā pie valodnieka V. Knīrima kapa apskatāms marmora krusts ar uzrakstu amico amici (draugs draugam).

2 Baltā kāpa un skatu laukums

18 metru augstā kāpa Inčupes labajā krastā pie upes ietekas jūrā ir lieliska skatu vieta, no kuras vērot Rīgas jūras līci. Vēsturiski Baltā kāpa ir smilšu veidojums, kas veidojies **pirms 405–350 miljoniem gadu**. Šeit uzņemti skati vēsturiskajām Rīgas kinostudijas mākslas filmām **“Kā gulbji balti padebeši iet”** (1956) un **“Nauris”** (1957).

3 Saulkrastu velosipēdu muzejs

Bagātīgā Jāņa un Gunta Sereginu velosipēdu **kolekcija** jau vairākus gadus apskatāma pašu radītā muzejā. Tā veidota **no tehniski interesantākajiem Latvijā** atrastajiem velosipēdu attīstības vēstures paraugiem. Muzejā plaši pārstāvētas dažādas lietas saistītas ar velosipēdu lietošanu, riteņbraukšanas sportu un biedrībām.

velomuseum.lv
Rīgas ielā 44a

4 Pēterupes vēsturiskais centrs

Te atrodas Pēterupes **baznīca**, kuras pirmā ēka celta 1641. gadā. Mūsdienās saglabājies ceturtais, 1856. gadā jaunceltais dievnams. Tā altāra gleznu Kristus pie krusta (Golgāta) 1856. gadā gleznojis Jozeps Millers, paraugam izmantojot savu skolotāja Pētera Kornēliusa radīto altārgleznu Minhenes Ludviķa baznīcā. Dievnamu iesvētīja 1864. gadā un pēc gada baznīcā uzstādīja Martina firmas ērģeles ar 8 reģistriem, ko 1903. gadā paplašināja uz 14 reģistriem. Diemžēl ērģeles izpostīja 2. Pasaules kara laikā.

Ainažu ielā 4

Pēterupes **Mācītājmuiža** rakstītos avotos minēta kopš 17. gs. beigām. Muižas parks un ēkas daļēji saglabājušās līdz mūsdienām, arī mācītāja Jāņa Neilanda 1879. gadā stādīta liepu aleja (Smilšu ielas galā) un Johana Vilhelma Knīrima 1869. gadā stādītais **dižozols**.

6 Doktorāta ēka

1888. gadā **barons Aleksandrs Aleksejs fon Pistolkorss dāvināja** Pēterupes luterāņu draudzei doktorāta **ēku** ārsta vajadzībām. Šajā ēkā bija arī aptieka. Ārsts fon Engelharts pieņēma darbā mājskolotājus, kuri mājas augststāvā mācīja apkārtnes muižnieku un citu vietējo vāciešu bērnus. Engelharta uzdevums bija visu gadu apsekot vietējo iedzīvotāju veselību un vasarās rūpēties arī par atpūtniekiem. Viņš pildīja arī sanitārā uzrauga pienākumus un tirgus dienās noteica pārtikas preču kvalitāti. **Šodien** Doktorāta ēkā atrodas **Saulkrastu vidusskolas sākumskola**.

Raiņa ielā 6

8 Saulkrastu stacija

Saulkrastu peldvietu un vasarnīcu rajons (Neibāde) bija izveidojies jau 19. gs. **Rīgas–Rūjienas dzelzceļa līnija** sasniedza Saulkrastus 1934. gada 1. jūnijā. Drīz tika uzbūvēta dzelzceļa stacija. Līdz ar to tvaikoņu satiksme **“Rīga–Neibāde”** zaudēja savu nozīmi.

Līdz mūsdienām saglabājies Saulkrastu stacijā 1938. gadā uzbūvētais **Ūdenstornis**. Stacijas ēka tika uzspridzināta 1944. gada naktī no 25. uz 26. septembri. Jaunā ēka atklāta 1952. gada 28. jūnijā.

9 Neibādes mežsarga māja “Forstei”

“Forstei”, kuras nosaukums tulkojumā nozīmē mežsarga māja, tika dēvēta par Mežmuižas jeb Meža māju un ir **viena no pirmajām vasarnīcām Neibādē**. Vēlāk tā kļuva par kultūras un mākslas darbinieku atpūtas mītni. Mežmuižas viesnīcā 1937. gadā vasaru pavadīja komponists Alfrēds Kalniņš, strādājot pie pirmās latviešu operas **“Baņuta”** partitūras interpretācijas otrajam iestudējumam. Viņš labprāt spēlējās ērģeles dievkalpojumu laikā Saulkrastu baznīcā. Šobrīd mežsarga mājā ir dzīvokļi.

Alfrēda Kalniņa ielā 10

10 Kampenhauzenu dzimtas vasarnīca

Šis **vēstures piemineklis** ir vienīgā māja, kas saglabājusies no Neibādes kūrorta piecu ēku kompleksa apbūves.

Ainažu ielā 38

Līdz 19. gs. vidum **Neibāde** piederēja Bīriņu muižai, kas Vidzemes **muižniekiem izīrēja vasarnīcas**, piedāvāja maltītes restorānos un interesantus vakarus kūrmaļā. Muižnieki atpūtās inteliģenti – klausījās lekcijas par dabaszinātnēm, literatūru un mākslu. Pastaigājās gar jūru. Taču kūrorta dzīve bija ļoti dārga, tādēļ ar 1875. gadu Bīriņu muižas īpašnieks zemesgabalus sāka pārdot citiem muižkungiem vasarnīcu būvēm. Isā laikā līdz 20. gs. sākumam Neibādes teritorija tika apbūvēta ar lielām, skaistām, greznām vasarnīcām, kas piederēja gandrīz visiem Vidzemes muižu pazīstamākajiem īpašniekiem.

11 Romas katoļu Dieva žēlastības baznīca

1998. gadā pie Kīšupes, blakus parkam un estrādei, pēc arhitekta Jāņa Šrēdera projekta uzcēla un iesvētīja Romas katoļu Dieva žēlastības baznīcu ar 300 vietām. Kristus tēls altārgleznā ir tāds, kādu to vīzija 1931. gada 22. februārī Polijas klostērī redzējusi svētā klostera māsa Faustīna, un to veidojis mākslinieks Ēriks Pudzens.

Ainažu ielā 42